

NysNYTT

31/1-2024

Nyströmskas FN-rollspel 2024

Här finns intervjuer, artiklar, pyssel och schema

Välkomna

Årets tema

Årets tema är desinformation och yttrandefrihet samt hot mot journalister. Detta är något som blossat upp mycket på senare år i och med AI, krig och internet.

Att ha makt är viktigt för världens ledare och genom censur och desinformation är det lätt att behålla eller skaffa sig makt. Detta är dessutom enklare än någonsin tack vare internet och sociala medier.

Yttrandefriheten i världen är hotad. I vissa länder är det svårt att uttrycka sina åsikter och tankar trots att grundlagen skyddar yttrandefriheten i dessa. Exempel på sådana länder är Ryssland, Nordkorea och Turkiet.

NysNYTT 2024

NysNYTT är Nyströmskas FN-rollspelstidning som är skriven av journalisterna i Sa21. Här hittar du artiklar och reportage om desinformation och hot mot journalister, samt organisationer som arbetar kring ämnet. I tidningen hittar du även intervjuer med både ordförande och delegater, samt pyssel i form av korsord och sudoku.

Journalisterna driver även en blogg. På bloggen finns information om FN-rollspelet och kommer att uppdateras med senaste nytt under rollspelsdagen. Här nedan finns en QR-kod till bloggen.

Vid problem med QR-kod använd länken eller kontakta Monica Gyldorff, Annica Claar eller journalister

<https://sites.google.com/edu.soderkoping.se/fn-rollspel2024/start sida>

Schemat för dagen:

Utskott 1 (241)	Utskott 2 (240)
8.00 Inskrivning utanför gradängen	8.00 Inskrivning utanför gradängen
8.30 Öppningsceremoni i gradängen	8.30 Öppningsceremoni i gradängen
9.10 Samling i utskott	9.10 Samling i utskott
10.20 Lobbying	10.20 Lobbying
11.45 - 12.15 Lunch	11.15 - 11.45 Lunch
12.15 Samling i utskott	11.45 Samling i utskott
13.15 Samling i utskott, debatt 1	13.15 Samling i utskott, debatt 1
14.20 Samling i utskott, debatt 2	14.20 Samling i utskott, debatt 2
15.10 Votering och avslut	15.10 Votering och avslut

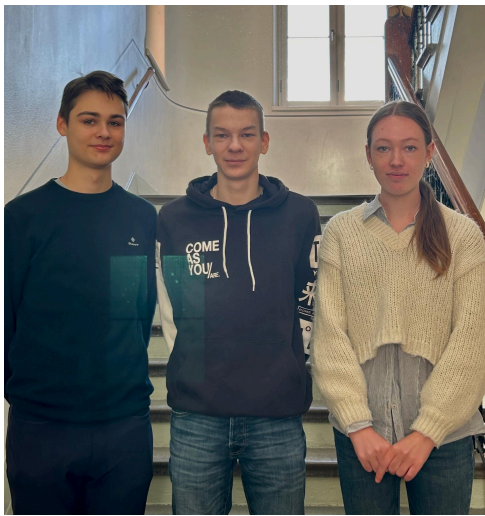

Presentationer av organisationerna i SA21

SA21 arrangerar och driver FN-rollspelet 2024. Bland oss finns generalsekreterare, ordförande, experter och journalister som hjälper er och som arbetar för ett så bra rollspel som möjligt.

Journalisterna

Det är vi journalister som skrivit denna tidning och driver FN-bloggen.

Ordföranden

Ordförandens uppgift är att leda rollspelet och se till att reglerna följs. Har ni frågor finns de alltid för att hjälpa dig.

Experterna

Under dagen träffar ni experter från Reportrar utan gränser och Amnesty International.

FN-bloggen

Bloggen uppdateras under dagen med intervjuer, artiklar samt uppdateringar om vad som händer i de olika utskotten.

Matilda & Erik

Vad innebär din roll som ordförande?

- Vi är med och styr, bestämmer vem som ska prata och när dom får prata.
- Vi har ansvar över att alla regler följs, scheman och att allt är i ordning. Vi säger till när och var allt ska ske.

Hur går dina tankar kring årets tema?

- Det är ett viktigt tema, men också väldigt aktuellt.
- Yttrandefrihet och hot mot journalister är ett viktigt ämne, speciellt i och med koranbränningen, var går gränsen? Vad är yttrandefrihet och vad är kränkningar? Jag tror att det kommer bli ett intressant rollspel.

Vad har du för förväntningar på rollspelsdagen?

- Det ska bli roligt, Det ska bli kul att få styra rollspelet istället för att delta.

Förhoppningar på delegater?

- Jag hoppas att de vågar ta för sig och visar respekt för varandra. Tar det seriöst och har en positiv inställning.

3 fakta om Matilda:

Gillar att kolla på basket
Älskar kolsyrad funlight
Har konstant craving på delicatobollar

3 fakta om Signe:

Har sett gilmores girls över 20 gånger
Har lärt grisar trick
Behöver glasögon men orkar inte ha på mig dem

Signe

Vad innebär din roll som generalsekreterare?

- Jag håller koll på de båda utskotten och har huvudansvaret över dagen, kan man säga. Jag är lite extra viktig helt enkelt.

Hur går dina tankar kring årets tema?

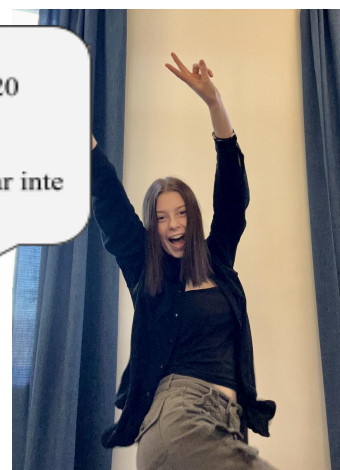
- Jag tycker det är ett relevant tema på grund av allt som pågår i världen just nu. Det är ett viktigt ämne eftersom yttrandefriheten är hotad. Det är heller inte något man pratar mycket om, vilket gör det viktigt att lyfta fram.

Vad har du för förväntningar på rollspelsdagen?

- Jag hoppas att det ska bli lyckat, lärorikt och att alla ska lära sig något nytt. Jag är spänd på att se hur det går för båda utskotten och om de kommer att komma fram till samma lösning.

3 fakta om Erik:

Yttrandefrihet är bra
Favvorrätt är kebabtallrik
Gillar sommar

“Fångade i Ogaden: Svenska Journalisterna Johan Persson och Martin Schibbyes kamp mot Mänskliga Rättighetsbrott i Etiopien”

De svenska journalisterna Johan Persson och Martin Schibbye togs till fånga sommaren 2011 i Etiopien. Enligt Etiopiens regering valde man att tillfångata journalisterna för att de olagligt korsat landets gränser med terrorister (Sveriges Radio 2012).

Allting startade med att Johan Persson och journalisten Anna Roxvall besökte kenyanska Dadaab, världens största flyktingläger. I Dadaab skulle de intervjua flyktingar från Somalia, men snubblade gång på gång över människor som flytt från Etiopien där alla kom från Ogaden.

Persson och Roxvall fick höra historier från vittnesmål om hur Ogadenregionen konstant bryter mot de mänskliga rättigheterna. Detta gjorde att Schibbye och Persson reste till Ogadenregionen för att undersöka om historierna om oljebolagens roll och deras brott mot mänskliga rättigheter verkligen var sanna. Därefter skulle man berätta om den verkliga situationen för andra.

Ogadenregionen är en stängd provins där det samtidigt finns en aktiv vapenkonflikt mellan rebellgrupper och landets regering. Regionen är ungefär lika stor som Norge till ytan och Etiopien håller stenhård kontroll på informationsflödet från Ogaden. Journalister nekas inresevisum och de etiopier som försöker beskriva situationen döms till hårda fängelsestraff berättar (Persson & Schibbye 2013).

Schibbye och Persson greps och låstes därefter in i Kalitfängelset som ligger i huvudstaden Addis Abeba, där tvingades de stanna i 14 månader. Där fick de bland annat sitta tillsammans med många andra journalister och författare som den etiopiska regeringen också hade tystat (Olsson 2012).

Båda journalisterna skottskaades vid gripandet. Anledningen till detta var att militären ville att de skulle erkänna att man var terrorister som stred tillsammans med ONLF-gerillan (Separatistisk rebellgrupp i Ogaden). En metod som användes mot journalisterna var skenavrättningar. Militären hotade med att skjuta en av journalisterna om den andre inte erkände.

Att genomföra skenavrättningar är ett brott mot de mänskliga rättigheterna och under deras skenavrättning fick de höra ”Gör du inte som vi säger så skjuter vi Johan respektive Martin”. När de inte gjorde som militären ville, sköt de sedan i en buske bredvid. Detta berättade Martins fru, Linnea Schibbye, i Uppdrag granskning år 2012 (Wadendal 2012).

När Schibbye och Persson till sist kunde lämna Kalitfängelset och åka hem, sa en medfånge till dem. “Berätta för världen vad ni har sett” (Olsson 2012).

Martin Schibbye och Johan Persson (Cafe, 2012).

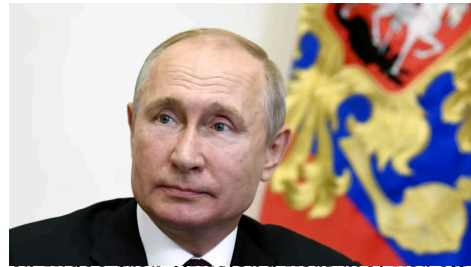
Skribent: Lucas Lappajärvi
Journalist NysMUN 2024

Kriget om makt och sanning

Förutom Rysslands anfallskrig mot Ukraina är ett annat krig i regionen aktuellt, kriget om sanningen. Dagens Ryssland präglas av censur och desinformation, bland annat är det förbjudet för människorna i landet, främst journalister, att kalla kriget för krig. Istället ska det kallas för "speciell militär operation".

Per Enerud, som är frilansjournalist och författare med Ryssland och Östeuropa som specialområde, skriver om anledningen till kriget utifrån Putins uttalanden till det ryska folket. Enligt dessa är det för att befria Ukraina från militärjuntan samt att befria sitt grannland från nynazister som vill Ryssland och Ukraina illa. Detta ser länder som inte står på Putins sida i kriget, krigsexperter och politiker som propaganda och falsk information. Detta säger Putin för att han ska behålla sin makt och för att vinkla det ryska folkets åsikter, värderingar och bild över situationen i sin fördel (Ekman 2022).

Kriget är enligt Martin Kragh, Rysslandsexpert, på grund av Putins bild av ett stort och starkt Ryssland, likt Sovjetunionens stora dagar, där bland annat Ukraina ingår. Att länder som Ukraina och de baltiska länderna har närmast sig väst i och med EU, FN och Nato är hotande för denna bild. Detta eftersom Rysslands och västs relationer i nutid och genom historien (Ur play 2023).

23 om en video från Ryssland vars mål var att minska västs stöd till Ukraina. Det var en video på en badstrand där besökarna levde gott med bland annat sol, bad och festligheter. Att det skulle vara krig i landet som videon spelades in i var nästintill otänkbart. Videoklippet spreds på sociala medier och kommentarer om Ukrainas behov på pengar och resurser av USA och Joe Biden ironiserades på plattformen X. Videon uppgavs vara inspelad i Odessa, Ukraina men filmades i själva verket in i bland annat Ryssland och Berlin. Detta kunde SVT bekräfta genom att jämföra bilderna i klippet med bilder från bland annat Google maps (Svensson 2023).

Förutom att Putin kan dra nytta av att lura västvärlden med desinformation drar även exempelvis republikaner i USA nytta av videon. Detta genom att måla upp Biden som en dålig president i och med sitt onödiga stöd till Ukraina. Detta för att Donald Trump ska få större stöd i landet inför nästa presidentval år 2024 (Svensson 2023).

Skribent: Felix Åberg
Journalist NysMUN 2024

Militärens Grepp: Hotet mot Yttrandefrihet i Myanmar

Militärjuntans soldater i Myanmar (Skånska Dagbladet).

I november 2020 återvaldes Aung San Suu Kyi till ny ledare i Myanmar. Militären i landet påstod att det använts valfusk, vilket valkommissionen snabbt förnekade. Redan i februari året därpå genomförde militären en statskupp och grep Myanmars ledare tillsammans med andra aktivister och människorättsförsvarare. Militären hade övertagit makten i Myanmar och redan samma dag gick en militär tv-station ut med att ett års undantagstillstånd införts. För invånarna i Myanmar är allt internet, samt telefonkommunikation nedstängd (Flemmich 2022).

I januari 2023 har två år passerat sedan militärkuppen i Myanmar och militären fortsätter kränka invånarnas mänskliga rättigheter. Militären anfaller alla som anses vara hot mot deras styre, vilket har resulterat i stor skräck hos invånarna. De torterar, fängslar och mördar människor helt ostraffat. Det innebär allvarliga faror för de mänskliga rättigheterna, där yttrandefriheten tar störst stryk (Civil Rights Defenders 2023).

Trots denna rädsla och stora risker har tappra invånare i Myanmar fortsatt att förmedla sin åsikt, exempelvis genom fredliga protester. Några som utsätter sina liv varje dag, som en del av sitt arbete, är journalisterna, men det är inte utan konsekvenser. I början av januari 2023 har 74 journalister gripits och är sammantaget blivit dömda till 189 års fängelse. Tatmadaw, som militären kallar sig,

torterar, arresterar och dödar journalister för att hindra dem från att informera världen kring vad som händer i landet (Carlsson 2023).

En av alla journalister som sitter fängslade idag, är videojournalisten Hmu Yadanar. Redan i december 2022 dömdes hon till tre års fängelse, då hon påstods filma en flashmob-liknande protest i staden Yangon. Flashmobben var organiserad på sociala medier. I samband med arresteringen fick hon allvarliga huvud- och benskador på grund av att soldater körde över henne med militärfordon. Trots detta har hon suttit fängslad sedan dess. I maj 2023 dömdes Hmu Yadanar till ytterligare 10 års fängelse enligt nya terroranklagelser (Carlsson 2023).

Sedan statskuppen startade har närmare 3000 individer dödats, 1,5 miljoner människor har tvingats lämna sina hem och över 13 000 sitter fortfarande fängslade runt om i Myanmar. Dessutom har flera människor avrättats och mer än 100 personer har dömts till döden (Amnesty 2023).

Militärer i stridsvagnar i Naypyidaw, Myanmar (Amnesty 2023)

***Skribent: Agnes Hagström
Journalist NysMUN 2024***

Hur har det gått för delegaterna?

Hur har förberedelserna inför FN rollspelet gått? Vad har ni gjort?

- Gått rätt bra, mycket att läsa på om, för att kunna bemöta (Israel)
- Ganska bra, hittat mycket fakta (Sydafrika)
- Gått bra, svårt att veta hur man ska göra, svårt att hitta fakta och letar källor (Australien)
- Gått bra, samlat mycket mycket fakta, vi har letat fakta och skrivit tal (Brasilien)

Vad har ni för förhoppningar inför FN rollspelet?

- Vi hoppas på ett väl fungerande samarbete där alla prioriterar individens säkerhet och fördömer både hotet mot journalisterna och desinformationen i världen (Frankrike)
- Mycket diskussioner och bra förhandlingar (Storbritannien)
- Jag hoppas vi kommer fram till en bra lösning för hur vi kan lösa problemet (Etiopien)
- Få bra samarbete, samarbeta med andra länder, komma fram till saker tillsammans (Brasilien)

Vad tror ni kommer vara den största utmaningen?

- Att vara Israel, att överleva (Israel)
- Att göra en korrekt resolution (Sydafrika)
- Att hitta länder att samarbeta med som tänker likadant (Storbritannien)
- Hålla tal, skriva tal under kort tid, göra en resolution (Australien)
- "Det svåraste för Frankrike" Ingenting. (Frankrike)

Vill ni beskriva era tankar inför rollspeldagen med tre ord?

- Skönt, utmanande, intressant (Israel)
- Nervös, hatar uppgiften (Sydafrika)
- Spännande, intressant, kul (Storbritannien)
- Nervöst, taggad, spännande, utmanande (Brasilien)
- Förhoppningsfulla, utmanande, spännande (Italien)
- Spännande, taggad och kul (Etiopien)

Vilka är vi?

Reportrar utan gränser (RSF) grundades av en fransk radiojournalist, Robert Ménard år 1985. Organisationens medlemmar finns runt om i världen samt har kontor i 10 länder, bland annat i Frankrike och Tyskland. Reportrar utan gränser startades för att komplettera nyhetsrapportering i de länder där det inträffar naturkatastrofer eller krig.

Hur arbetar vi?

RSF arbetar med att förbättra yttrandefriheten runt om i världen eftersom det är många journalister som dödades för att de har rapporterat nyheter som är känsliga för länder eller om korruption inom makthavare i landet. Hot och hat mot journalister har varit ett hinder i deras arbete. I de farliga områdena arbetar reportrar utan gränser med att befria de fängslade journalisterna och påtala brott mot yttrandefrihet och pressfrihet. I dagens läge är yttrandefriheten hotad runt om i världen, det är mer än 750 journalister som fängslades år 2023. Ett exempel är Kina med flest fängslade journalister. Straff som fängelsestraff, husarrest och inte minst attacker har varit vardagsliv för de främsta journalisterna.

Åtgärder

RSF har introducerat 80 konkreta åtgärder/rekommendation för att skydda journalisterna som bland annat;

Skyddsmekanismerna effektivitet innebär skydd för de journalister som hotas samt ett förbättrat samarbete mellan federala och lokala myndigheter i landet. Metoden har genomförts i Latinamerika, däribland Honduras, Mexiko, Colombia och Brasilien.

Visselblås Tjänster används för att göra det möjligt för anställda att rapportera missförhållanden eller oegentligheter inom sin egen organisation, utan att riskera bestraffning. Det är viktigt eftersom det skapar öppenhet och ansvarighet på arbetsplatsen.

Skyddsutrustning. Reportrar utan gränser erbjuder skyddsutrustning i form av skyddsväst till alla journalister och frilansjournalister.

Exempel

Honduras är ett land i latinamerika där det är mycket farligt för journalister som jobbar för motståndarnas opposition. De flesta riskerar att bli mördade, misshandlade, trakasserade och få dödshot tills de flyr utomlands. 2015 startades National Protection System (SNP) för att skydda journalister under en farlig situation. Reportrar utan gränser fortsätter sitt samarbete med Honduras president Xiomara Castro där han garanterar journalisters säkerhet samt förstärker SNP systemet.

Skribent: Sandrine Uwineza
Expert NysMUN 2024

Amnesty International - Vad Är Det?

Vad är vi?

Amnesty International är en oberoende organisation som kämpar för människors lika värde, utifrån de grundläggande mänskliga rättigheterna. Amnesty grundades den 28 mars 1961 när den brittiske advokaten Peter Benenson läste i en tidning, på väg till sitt jobb att två portugisiska studenter blev fängslade för sina politiska åsikter (globalportalen, uå). Amnesty International har uppskattningsvis 10 miljoner medlemmar och donatorer från 150 olika länder (Amnesty, 2022).

Vad gör vi?

Vi på Amnesty International jobbar för att de grundläggande mänskliga rättigheterna ska gälla alla, nu och i framtiden. Genom att avslöja kränkningar lägger vi på Amnesty International press på makthavare och regeringar för att de ska följa de grundläggande mänskliga rättigheterna. Vi avslöjar kränkningar genom utredningar på plats. Utredningarna är oberoende, trovärdiga och ger oss fakta- och de görs nästan alltid på plats. Det händer att vi inte får komma in i ett land, då talar vi istället med människor som flytt därifrån, med advokater, journalister och lokala människorättsorganisationer. Vi på Amnesty International utreder allt från abortförbudet i El Salvador till tvångsförflyttningar i Nigeria (Amnesty, 2022).

Vad har vi gjort?

Ett exempel på de utredningar vi har gjort är en kritisk rapport om de grova brott mot mänskligheten i Xinjiang, Kina. Den 31 augusti offentliggjorde FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter (OHCHR) sin rapport om mänskliga rättigheter i den autonoma regionen Xinjiang Uygur. I rapporten konstateras att den kinesiska regeringens övergrepp mot uigurer och andra minoriteter, inklusive tortyr och massfångslanden i interneringsläger, Det kan utgöra brott mot mänskligheten. Sedan 2017 har omfattande dokumentation lagts fram, inklusive av FN:s människorättsråds egna utnämnda experter om Kinas hårda förföljelser av uigurer, kazaker och andra huvudsakligen muslimska etniska minoriteter i Xinjiang. Kina hävdar att det handlar om terroristbekämpning. År 2021 släppte vi på Amnesty en omfattande rapport som visade att det systematiska statsorganiserade massfångslandet, tortyren och förföljelsen som utförts av kinesiska myndigheter utgör brott mot mänskligheten. Vår kampanj "Free Xinjiang Detainees" har hittills identifierat och dokumenterat 126 enskilda fall av individer som tillhör de som beräknas till cirka en miljon eller fler personer som godtyckligt frihetsberövats i interneringsläger och fängelser i Xinjiang sedan 2017 (Amnesty, 2023).

***Skribent: Viggo Ryding
Expert NYSMUN 2024***

Ny rapport från Reportrar utan gränser visar att journalisten Maks Levin avrättades i Ukraina.

Ny rapport från Reportrar utan gränser visar att journalisten Maks Levin avrättades i Ukraina(2022-06-22),

Halkjaer skriver på Reportrar utan gränser webbsida om granskningen av dödsfallet av den ukrainska journalisten Maks Levin i en rapport om mordet som skedde den 13 mars 2022.

Maks Levin

Under sina 16 år som fotojournalist fotograferade han bland annat åt internationella humanitära organisationer, inklusive UNICEF och

Världshälsoorganisationen. Bevis som reportrar utan gränser hittat visar att Maks Levin och hans vän som var verkställande direktör för det statligt ägda bolaget Naftogaz, Oleksiy Chernyshov mördades kallblodigt av ryska soldater.

Letandet i Mochchun, Ukraina.

Halkjaer skriver om RSFs besök i den ukrainska byn Moshchun där mordet utfördes, som ligger cirka 20 km norr om Kiev. Vid Moshchun var ett av de viktigaste slagen när Ukraina försökte försvara Kyiv mellan den femte och tjugoförsta mars 2022 så läget var allmänt oroligt i Moshchun under denna tid.

Mellan 24 maj och 3 juni 2023 var RSF där för att samla in bevis och information om exakt vad som hände den 13 mars. Den 10 mars hade Maks flugit med en drönare vid ryska soldater i jakt på bilder på soldaterna och deras läger men han förlorade kontakt med drönaren och den försvann. När han sedan 3 dagar senare återvände på jakt efter sin drönare (som troligen innehöll viktiga bilder) hade de ryska soldaterna utvidgat deras kontrollerade område i skogen där de befann sig. Maks och hans vän blev ihjälskjutna under sökandet.

Bevis som hittats

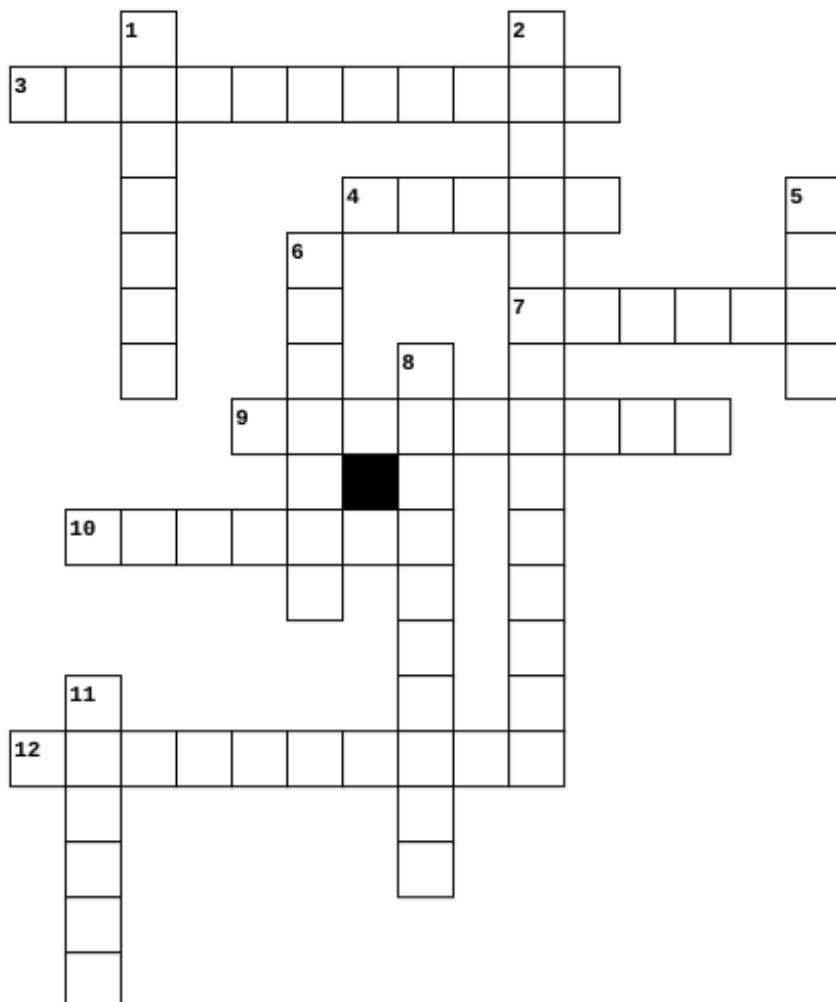
RSF har hittat kulan, som troligen var den som tog Maks liv, med hjälp av en metalldetektor. I RSF:s rapport beskriver Halkjaer fynden i detalj, de presenterar foton, vittnesmål och materiella bevis. Man har inte funnit alla svar och flera frågetecken kvarstår. Maks Levin och hans vän fick betala med sina liv på grund av deras arbete. Att reportrar dör på grund av deras arbete är något som RSF fördömer starkt. Erik berättar att man inte har lyckats binda bevisen till en viss person och RSF hoppas på att i framtiden ställa de skyldiga till svars för sina handlingar.

Intervju av Erik Halkjaer

Erik Halkjaer säger i en intervju utförd av SVT (2022 Rönnqvist) att det är sällan de får så här konkreta bevis på att soldater frihetsberövat en journalist, hållit honom fången och avrättat honom i kallt blod och därför har RSF reagerat extra starkt på händelsen.

***Skribent: Samuel Karlsson
Expert NysMUN 2024***

Knep och knåp

Lodrätt

1. Rimmar på surikat
2. Spridning av falsk information
5. North Atlantic Treaty Organization
6. Internationell människorättsorganisation
8. Yrkesgrupp som är utsatt i Israel
11. När myndighet granskar ex. böcker & filmer innan de publiceras

Vågrätt

3. Rätten att uttrycka sig som man vill i tryckt skrift
4. Diktator som använder desinformation för att kontrollera befolkning
7. Yttrande...
9. Motsatsen till diktatur
10. Har övertagit makten i Myanmar
12. Uttalande av internationell organisation, ex. från FN

Fyll i bilden!

3			8		1			2
2		1		3		6		4
			2		4			
8		9				1		6
	6						5	
7		2				4		9
			5		9			
9		4		8		7		5
6			1		7			3

Amazonas Journalister i Farozonen: En Kamp mot Hot, Själv censur och Förlusten av Fri Journalism

Amazonas regnskogar, världens största tropiska skogsområde, står inför allvarliga hot som kräver omedelbara åtgärder.

Brasiliens regnskogar har en alltmer akut situation framför sig då avskogningen och miljöförstöringen når oroande nivåer.

Landets regnskogar utgör en betydande del av jordens biologiska mångfald och spelar en avgörande roll när det kommer till att reglera klimatet. Trots detta hotas de ständigt av avskogning, olaglig avverkning och mänsklig aktivitet.

Journalister har en viktig uppgift i att sprida medvetenhet om dessa hot eftersom klimatjournalistiken går hand i hand med hanterandet av den globala krisen. En transparens och fri rapportering leder till att politiker kan se hur situationen egentligen ser ut och utefter det kan vidta åtgärder. Detta är något de inte kan på grund av de tuffa arbetsförhållandena som de står inför. Detta enligt (Kirsebom 2023).

Reportrar i Amazonas är måltavlor när det kommer till trakasserier, hot samt fysiskt våld. Mellan 2022-2023 identifierade Reportrar utan gränser 66 brott mot pressfriheten i de nio delstaterna i brasilianska Amazonas.

Våld och politiska och ekonomiska påtryckningar från skogsskövlande grupper, affärsmän och korrupta myndigheter driver journalister till själv censur. Detta innebär att de begränsar sig själva, anpassar sina uttalanden och inte berättar hela sanningen. Väljer man att avslöja hela sanningen så är man rädd för vad det kommer att orsaka för konsekvenser såsom hot om fysiska faror, trakasserier eller rättsliga påtryckningar. De som främst drabbas är journalister som rapporterar om avskogning, miljöförstöring och illegala aktiviteter i Amazonas berättar (Linden 2023).

År 2022 dödades journalisten Dom Philips och experten Bruno Pereira på en reportageresa i Amazonas. De försvann när de skulle rapportera om tjuvjägare och illegalt fiske säger (Kirsebom 2023).

Lokala journalister är under ständig press från offentliga och privata aktörer som vill påverka granskningar så de gynnar deras ekonomiska intressen. Dessutom är många medier starkt influerade och kontrollerade av politiska intressen, vilket hindrar journalisternas oberoende.

Journalister och medier med koppling till Amazonas har dåligt med resurser samtidigt som attacker mot medier i brasilianska Amazonas fortsätter. Detta har ett negativt inflytande på hur yttrandefriheten i landet ser ut och dessutom är den fria journalistiken något som krävs för att bekämpa desinformation.

Kampen för den fria journalistiken fortsätter då det inte finns några strategier för hur våldet mot medier ska förebyggas, hur reportrar ska skyddas samt hur den oberoende journalistiken ska kunna främjas (Linden 2023).

Avverkad skog i Amazonas (Sydsvenskan)

Skribent: Lucas Lappajärvi
Journalist NysMUN 2024

Var går gränsen för yttrandefrihet?

Sveriges koranbränningar år 2022 och 2023 är något som har väckt debatt om yttrandefrihetens gränser inom Sverige men också internationellt

Det finns en försämrad relation mellan Sverige och muslimska länder i och med koranbränningarna. I Sverige finns en hög tolerans av yttrandefrihet där en koranbränning inte stoppas på grund av hets mot folkgrupp. Detta har väckt en debatt över var yttrandefrihetens gräns går någonstans (Werédeus 2023).

Debatten har lett till att muslimska länder har bränt den Svenska flaggan som svar på koranbränningarna. Ett av länderna är Turkiet som svarade på Paludans koranbränning utanför Turkiets ambassad genom att bränna den svenska flaggan utanför Sveriges konsulat i Istanbul. Detta som ett tecken på att koranbränningen sågs som kränkande och hets mot folkgrupp och gav därför tillbaka mot Sverige (Makar 2023).

Svenska flaggan bränns i Turkiet (Sveriges radio)

Ett av dessa länder är Turkiet vilket är problematiskt för Sverige. Detta för att Sveriges natoansökan behöver godkännas av den Turkiska presidenten Erdoğan. Alltså kan debatten över var gränsen går för yttrandefrihet förhindra länders samarbete med varandra samt försämra deras relationer. Turkiets utrikesminister Hakan Fidan är en av dem som yttrat sig i debatten. Han säger bland annat “det är oacceptabelt att tillåta dessa antiislamska handlingar under förevändning av yttrandefrihet” på dåvarande twitter. Ulf Kristersson svarade då med att koranbränningar är lagligt men det behöver inte vara lämpligt (Stahle 2023).

Turkiets utrikesminister (SVT Nyheter)

Skribent: Felix Åberg
Journalist NysMUN 2024

Desinformation Hotar Demokratin: Valåret 2024 i Faroazonen

År 2024 kommer att bli ett riktigt supervalår, där det ska hållas ett 60-tal val i ett 50-tal olika länder. Samtidigt lever vi i en digitaliserad värld och informationens snabba flöde påverkar vår syn på världsfrågor i allt större grad. Det har därmed uppkommit fler utmaningar som vi måste anpassa oss efteråt. En av dessa utmaningar är fenomenet desinformation.

Ett EU-val i början av året, och ett mediauppmärksammat USA-val höst, är bara två exempel på val som kommer att hållas 2024. Det är val som på grund av det snabbt digitaliserade samhället och alltmer tillgängliga AI, riskerar att påverkas av både desinformation och cyberattacker. Det är något som presidentvalet i Taiwan har bevisat. I början av januari 2024 gjorde det sig nämligen tydligt att det pågår ett digitalt krig mellan Kina och Taiwan. Tusentals cyberattacker med målet att slå ut internetet i Taiwan, samt hacka statliga webbsidor, ägde rum i landet varje vecka, enligt Taiwans digitala minister. Dessutom har den kinavänliga propagandan ökat i sociala medier, i samband med valet. Peking framför även olika typer av desinformationskampanjer med hopp om att kunna flytta opinionen åt det mer kinavänliga partiet Kuomintang. Enligt journalister Peter Pomerantsev sprider Kinas regering cirka en halv miljard propagandainlägg på sociala medier varje år (Gelin 2024).

Anhängare till de kinavänliga partiet Kuomintang under ett kampanjmöte i Kaohsiung (Dagens Nyheter 2024)

Desinformation anpassas allt mer efter mottagaren och riktas därefter lokalt till en stor grupp människor. I och med AI, som är under konstant utveckling, blir den mer och mer avancerad, vilket får konsekvenser i form av exempelvis snabbare spridning och fler falska uttalanden. Hanna Lindestål, expert på desinformation och ordförande i en expertgrupp i FN, tar upp problemet med deepfake teknologi som blir allt vanligare på grund av AI. Hon förklarar att det är filmer som skapas när exempelvis politiker eller andra kändisar gör falska uttalanden. En konsekvens av dagens tillgänglighet till AI är att vem som helst kan skapa falska filmer, som sedan får snabb spridning över hela världen. År 2022 hölls ett presidentval i Slovakien där det uppkom deepfake filmer, som snabbt fick stor spridning. 48 timmar innan valet började ett ljudklipp från en tidigare debatt att spridas på sociala medier. I klippet hörs partiledaren från det liberala partiet Progressiva Slovakien, prata med en journalist, från tidningen Denník N, om möjligheten att köpa röster. Ljudinspelningen var skapad med hjälp av AI-röster och var såklart fejk, men på grund av tajmingen i klippet var det svårt för både partiet och medier att sprida sanningen i tid (Broman 2023).

Försök till desinformation eller missvisande och överdrivna budskap är dock inget som enbart går att koppla till användning i samband med val. Aktörer matar oss med desinformation konstant. Lindestål förklarar att användning av desinformation inte är något som börjar användas på valdagen eller två veckor innan, utan att det är en process som pågår hela tiden. Hon tydliggör hur det används desinformation i opinion, frågor, men framförallt i samband med tvivel. Som ett exempel på tvivel tar Lindestål upp när människor lägger upp klipp på Tiktok där USA:s president Joe Biden exempelvis ramlar i trappan eller inte kan cykla. På grund av humorn i videorna får klippen stor spridning, men också många kommentarer som påstår att

Biden kanske är för gammal för att vara sköta sitt jobb. Det sprids därmed desinformation (Janzon 2024).

Desinformation är ett av vår tids största globala problem enligt FN och EU. Inom begreppet räknas även cyberattacker in, som definieras som oönskade angrepp mot nätverk, datorsystem och digitala enheter. Under valåret 2024 förväntas antalet av dessa typer av attacker att öka, där syftet framförallt är att få väljare att tvivla, då det uppfattas som att samhället inte fungerar. Lindestål förklarar hur hon tror att vi kommer få se informationspåverkan, digitalt spionage, men i synnerhet cyberattacker som påverkar system för att skapa förtroendekriser bland befolkningen. Hon avslutar med att säga att hon tror 2024 kommer att bli ett tufft år när det kommer till spridning av desinformation (Janzon 2024).

Trots allt negativt kopplat till desinformation, finns det även ljusglimtar. EU ligger nämligen i framkant i världen när det kommer till lagstiftning kring digital säkerhet. Ett 90-tal olika lagar och regleringar kommer att införas under en snar framtid, vilket kommer att påverka framförallt informationssäkerheten mot exempelvis cyberhot. Exempel på lagar som redan har införts för att bekämpa desinformation är mer faktagranskning och ökad transparens av politiskt reklam (Asplund 2022). Nu tittar hela världen mot EU:s håll för att försöka hålla jämna steg (Janzon 2024)

Skrivent: Agnes Hagström
Journalist NysMUN 2024

Källförteckning

Reportrar utan gränser (RSE)

Reportrar utan gränser. 2022. Solving The Flaws. Publicerad: februari 2022. *Reportrar utan gränser*.

<https://www.reportrarutangranser.se/wp-content/uploads/2022/02/Resumo-Executivo-ING-final.pdf>

Hämtad: 16/1 -2024

Reportrar utan gränser, uå. Historia. *Reportrar utan gränser*.

<https://www.reportrarutangranser.se/historia/#:~:text=Reportrar%20utan%20gr%C3%A4nser%20startades%20i,den%20unge%20radiojournalisten%20Robert%20M%C3%A9nard>. Hämtad: 17/1-2024

Granström, Klas. 2022. 80 förslag för att skydda journalister i Latinamerika. *Journalisten.se*.

<https://www.journalisten.se/nyheter/sa-ska-man-skydda-journalister-i-latinamerikas-farligaste-lander>

Hämtad: 17/01-24

Reportrar utan gränser, 2022. New Honduran government is dismantling mechanism for protecting journalists. *Reportrar utan gränser*.

<https://rsf.org/en/new-honduran-government-dismantling-mechanism-protecting-journalists> Hämtad: 17/01-24

Reportrar utan gränser, uå. Visselblås tjänst. *Reportrar utan gränser*.

<https://www.reportrarutangranser.se/visselblasare/>

Hämtad: 23/1-24

Amnesty international

Globalportalen, uå, "Amnesty International" *Globalportalen*. <https://globalportalen.org/organisationer/amnesty-international>

Hämtad: 2023-12-13

Amnesty, 2023, "Ettårsdagen För FN:S Starka Kritiska Rapport Om Xinjiang" *Amnesty*.

<https://www.amnesty.se/aktuellt/ettarsdagen-fns-starkt-kritiska-rapport-om-xinjiang/#:~:text=%C3%85r%202021%20sl%C3%A4ppte%20Amnesty%20en,myndigheter%20ut%C3%B6r%20brott%20mot%20m%C3%A4nskligheten>

Hämtad: 16/1-24

Amnesty, 2022, "Årsberättelse med Årsredovisning 2022 För Amnesty Sverige" *Amnesty*.

<https://www.amnesty.se/om-amnesty/amnesty-international-sverige/amnesty-organisation/ansvarstagande-och-transparens/>

Hämtad: 23/1-24

Amnesty, uå, "Vår metod - hur jobbar vi?" *Amnesty*. <https://www.amnesty.se/om-amnesty/vad-ar-amnesty/var-metod-hur-jobbar-vi/>

Hämtad: 14/12-23

Var går gränsen för yttrandefrihet?

Makar, Maria. 2023. Turkiska protester efter koranbränning - svenska flaggan bränns. *SVT Nyheter*.

<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/turkiska-protester-efter-koranbranning-svenska-flagga-branns>

Hämtad: 17/1-24

Stahle, Nils. 2023. Erdogan kritiserar Sverige för koranbränning. *SVT Nyheter*.

<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/erdogan-kritiserar-sverige-for-koranbranning>

Hämtad: 17/1-24

Werédus, Thomas. 2023. Koranbränningarna och den godtyckliga yttrandefriheten. *Dagens arena*.

<https://www.dagensarena.se/essa/koranbranningarna-och-den-godtyckliga-yttrandefriheten/>

Hämtad: 17 / 1 - 24

Ny rapport från Reportrar utan gränser visar att journalisten Maks Levin avrättades i Ukraina.

Fors Rönnqvist, Klara. 2022. Reportrar utan gränser: Ryska soldater avrättade journalist. *SVT Nyheter*.

<https://www.svt.se/kultur/reportrar-utan-granser-ryska-soldater-avrattade-ukrainsk-journalist>

Hämtad: 23/1-24

Halkjaer, Erik. 2022. Ny rapport från Reportrar utan gränser visar att journalisten Mask Levin avrättades i Ukraina. *Reportrar utan gränser*.

https://docs.google.com/document/d/1crOmQ1_AxDd_51M4bCl0zBjrrb-TRt5CmbcvbnV1ajU/edit#heading=h.kg4lbxu1y8yq

Hämtad: 10/1-24

Kriget om makt och sanning

Friborg, Charlotta. 2022. Mörk ridå av censur - Bert Sundström reser hem från Moskva. *SVT Nyheter*.

<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/mork-rida-av-censur-bert-sundstrom-reser-hem-fran-moskva>

Hämtad: 10/1-24

Svensson, Linus. 2023. Falsa videoklipp vill skada västs stöd till Ukraina. *SVT Nyheter*.

<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/desinformation-pa-natet-vill-undergrava-vasts-stod-till-ukraina>

Hämtad: 28/11-23

Ur play. 2023. Bakgrunden till Rysslands invasion av Ukraina. *So-Rummet*.

<https://www.so-rummet.se/content/bakgrunden-till-rysslands-invasion-av-ukraina>

Hämtad: 16 / 12 - 23

Fångade i Ogaden: Svenska Journalisterna Johan Persson och Martin Schibbys kamp mot Mänskliga Rättighetsbrott i Etiopien

Olsson, Karin. 2012. Utrikesministern borde erbjuda Johan och Martin en intervju. *Expressen*.

<https://www.expressen.se/kultur/karin-olsson/utrikesministern-borde-erbjuda-johan-och-martin-en-intervju/>

Hämtad: 9/1-2024

Wadendal, La. 2012. Johan och Martin utsattes för skenavrättning. *Svenska Dagbladet*.

<https://www.svd.se/a/3d336af4-5c93-3efb-93c8-70aced7a6458/johan-och-martin-utsattes-for-skenavrattning>

Hämtad: 11/1- 2024

Sveriges Radio. 2012. Persson och Schibbye till Sverige på fredag. *Sveriges Radio*

<https://sverigesradio.se/artikel/5267652>

Hämtad: 15/12-2023

Persson, Johan & Schibbye, Martin. 2013. *438 DAGAR. Offside Press AB*, Falun.

Amazonas Journalister i Farozen: En Kamp mot Hot, Själv censur och Förlusten av Fri Journalism

Kirsebom, Lisa. 2023. Regnskogen blir livsfarlig terräng för journalisterna. *Sydsvenskan*.

<https://www.sydsvenskan.se/2023-10-09/regnskogen-bli-livs-farlig-terrang-for-journalisterna>

Hämtad: 17/1-2024

Linden, Maria. 2023. Pressfriheten hotad i Amazonas visar ny rapport från RSF. *Reportrar utan gränser*:

<https://www.reportrarutangranser.se/pressfriheten-hotad-i-amazonas-visar-ny-rapport-fran-rsf/>

Hämtad: 16/1-2024

Militärens Grepp: Hotet mot Yttrandefrihet i Myanmar

Carlsson, Katarina. 2023. Reporter från Myanmar får ytterligare tio års fängelse för att ha bevakat protester. *Reportrar utan gränser*:

<https://www.reportrarutangranser.se/reporter-fran-myanmar-far-ytterligare-tio-ars-fangelse-for-att-ha-bevakat-protester/>

Hämtad 15/12-23

Carlsson, Katarina. 2023. Eskalerande terror mot journalister i Myanmar. *Reportrar utan gränser*:

<https://www.reportrarutangranser.se/eskalerande-terror-mot-journalister-i-myanmar/>

Hämtad: 14/12-23

Flemmich, Josefin. 2022. Ett år sedan militärkuppen i Myanmar - tysta protester på årsdagen, fortfarande ingen fred i sikte. *Svenska Yle*.

<https://svenska.yle.fi/a/7-10012266>

Hämtad: 18/12-23

Civil Rights Defenders. 2023. Två år sedan militärkupp i Burma. *Civil Rights Defenders*.

<https://crd.org/sv/2023/02/01/tva-ar-sedan-militarkuppen-i-burma/>

Hämtad: 10/01-24

Amnesty. 2023. Stoppa militärens övergrepp mot mänskliga rättigheter i Myanmar. *Amnesty*:

<https://www.amnesty.se/aktuellt/stoppa-militarens-overgrepp-mot-manskliga-rattigheter-i-myanmar/>

Hämtad: 11/01-24

Supervalår

Broman, Joakim. 2023. Deepfakes och AI-imitationer kan avgöra valet. *Smidjan*.

<https://timbro.se/smedjan/deepfakes-och-ai-imitationer-kan-avgora-val/> (Hämtad 20/01-23)

Janzon, Beatrice. 2024. Cyberattacker och desinformation under supervalåret 2024.

Sveriges Radio. <https://sverigesradio.se/artikel/cyberattacker-och-desinformation-under-supervalaret-2024>

Hämtad: 20/01-24

Gelin, Martin. 2024. Taiwan: Kinesisk propaganda lättdefinierad - men effektiv. *Dagens Nyheter*:

<https://www.dn.se/varlden/taiwan-kinesisk-propaganda-lattidentifierad-men-effektiv/> (Hämtad: 25/01-24)

Asplund Catot, Charlotta. 2022. Desinformation skadar desinformation varnar EU-kommissionen - lyfter fram motåtgärder. *Europaportalen*.

<https://www.europaportalen.se/2022/06/desinformation-skadar-demokratin-varnar-eu-kommissionen-lyfter-fram-motatgarder>

(Hämtad: 20/01-24)

NysNytt 2024

